

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax : 210-2124524

Αθήνα, 3/12/2019
Αριθμ. Πρωτ.: 531/227881
Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Καταπολέμηση του εντόμου Tuta absoluta στις καλλιέργειες τομάτας και αποζημίωση των παραγωγών»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 636/12-9-2019**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσαν οι Βουλευτές **κ.κ. Π. Πολάκης, Σ. Αραχωβίτης, Σ. Βαρδάκης, Ν. Ηγουμενίδης, Ε. Θραψανιώτης, Χ. Μαμουλάκης** και **Α. Ξανθός**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η παρουσία του εντόμου Tuta absoluta (Lepidoptera: Gelechiidae) διαπιστώθηκε για πρώτη φορά στη χώρα μας το έτος 2009, σε καλλιέργεια τομάτας, στην περιοχή Πλάτανος του Νομού Χανίων της Κρήτης. Σε σύντομο χρονικό διάστημα, η παρουσία του εντόμου καταγράφηκε σχεδόν σε όλη την επικράτεια της χώρας. Κατά τα πρώτα έτη της παρουσίας του προξένησε σημαντικές ζημιές σε καλλιέργειες υπαίθριας και θερμοκηπιακής τομάτας, όπως συμβαίνει συνήθως με την εισβολή ενός νέου είδους εντόμου σε μια περιοχή, καθώς η είσοδος ενός νέου φυτοφάγου εχθρού δεν δύναται να ελεγχθεί με τις συνήθεις αγρονομικές πρακτικές των καλλιεργητών. Στη συνέχεια, οι επιδράσεις περιορίστηκαν μέσω της απόκτησης κατάλληλης τεχνογνωσίας και ενημέρωσης των παραγωγών και γεωπόνων καθώς και της δράσης ιθαγενών φυσικών εχθρών του εντόμου. Το έντομο Tuta absoluta θεωρείται πλέον εγκατεστημένο στην Ελλάδα. Εκτός της τομάτας, μπορεί να προσβάλει επίσης καλλιέργειες μελιτζάνας, πιπεριάς, πατάτας, καπνού, αλλά και διάφορα αυτοφυή φυτά.

Η αντιμετώπιση του εντόμου Tuta absoluta απαιτεί συνδυασμό διαφόρων μεθόδων, ώστε να επιτευχθεί η επιτυχής διαχείριση των πληθυσμών του. Οι παραγωγοί πρέπει να εφαρμόζουν πρόγραμμα ολοκληρωμένης αντιμετώπισης εχθρών των καλλιεργειών, ώστε να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική και αειφόρος διαχείριση των φυτοπροστατευτικών προβλημάτων. Τα μέτρα που προτείνονται για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του Tuta absoluta περιλαμβάνουν:

- 1) καλλιεργητικά προληπτικά μέτρα,
 - 2) βιολογική αντιμετώπιση,
 - 3) χημική αντιμετώπιση και
 - 4) παρακολούθηση των πληθυσμών του εντόμου και εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων,
- λαμβάνοντας υπόψη την αναγκαία διαχείριση για την αποτροπή της ανάπτυξης ανθεκτικότητας σε εντομοκτόνα.

Ειδικότερα:

1) Καλλιεργητικά προληπτικά μέτρα

Στη συγκεκριμένη κατηγορία περιλαμβάνονται:

- Η χρήση υγιούς φυτικού υλικού. Τα φυτά που θα εγκατασταθούν θα πρέπει να είναι απαλλαγμένα από το έντομο.
- Η απομάκρυνση αυτοφυών φυτών (ζιζανίων), τα οποία αποτελούν ξενιστές του εντόμου.
- Ο αποκλεισμός της εισόδου ενήλικων ατόμων του εντόμου με την εγκατάσταση διπλών πορτών στο θερμοκήπιο. Επίσης, τα παράθυρα και τυχόν άλλα ανοίγματα του θερμοκηπίου θα πρέπει να κλείνονται με εντομοστεγές δίχτυ. Κατά την εφαρμογή του μέτρου αυτού θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο ταυτόχρονος αποκλεισμός της εισόδου φυσικών εχθρών του εντόμου, καθώς και ο πιθανά μειωμένος αερισμός του θερμοκηπίου.
- Η έγκαιρη απομάκρυνση των προσβεβλημένων φύλλων, βλαστών και καρπών.
- Η απολύμανση του θερμοκηπίου, καταστροφή των υπολειμμάτων της καλλιέργειας μετά τη συγκομιδή και αποφυγή εγκατάστασης ευπαθούς καλλιέργειας σε χώρο που προϋπήρχε προσβεβλημένη καλλιέργεια.

2) Βιολογική Αντιμετώπιση

Το *Tuta absoluta* αν και είναι νέο είδος για τη Μεσόγειο και την Ευρώπη, έχει παρατηρηθεί ως τώρα σημαντικός αριθμός φυσικών εχθρών να συνδέονται με αυτό, οι οποίοι χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της βιολογικής αντιμετώπισης. Στη Λεκάνη της Μεσογείου έχει αναφερθεί η δράση διαφόρων αρπακτικών του *Tuta absoluta* (*Macrolophus pygmaeus*, *Nesidiocoris tenuis*, *Dicyphus maroccanus*, *D. tamaninii*, *D. errans*, *Nabis pseudoferus ibericus*, είδη της οικογένειας *Vespidae*), αλλά και παρασιτοειδών των οικογενειών *Trichogrammatidae*, *Eulophidae*, *Ichneumonidae* και *Braconidae*. Επίσης, παράγοντες βιολογικής αντιμετώπισης του *Tuta absoluta* αποτελούν εντομοπαθογόνοι νηματώδεις που ανήκουν στα γένη *Steinernema* και *Heterorhabditis*, ο εντομοπαθογόνος μύκητας *Beauveria bassiana* και το εντομοπαθογόνο βακτήριο *Bacillus thuringiensis* (βάκιλος θουρυγγίας). Αποτελεσματικός, τουλάχιστον σε ορισμένα στάδια της καλλιέργειας της τομάτας, θεωρείται ο συνδυασμός εξαπόλυσης των αρπακτικών *M. Pygmaeus* και *N. tenius* με παράλληλη εφαρμογή βάκιλου θουρυγγίας.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, σε προγράμματα ολοκληρωμένης διαχείρισης εχθρών σε καλλιέργεια τομάτας στην Ισπανία προτείνεται η απελευθέρωση 1-2 ατόμων αρπακτικών/τετραγωνικό μέτρο μετά τη μεταφύτευση, σε συνδυασμό με εφαρμογές βάκιλου θουρυγγίας. Για την ταχύτερη εγκατάσταση και αύξηση των πληθυσμών των αρπακτικών προτείνεται η εξαπόλυσή τους στο φυτώριο ή και η δημιουργία ζωνών βλάστησης με φυτά που βοηθούν στη διατήρηση των αρπακτικών. Επίσης, η απελευθέρωση 30 ενήλικων ατόμων του ωοπαρασιτοειδούς *Trichogramma achaeae*/φυτό (ή 75 ενήλικων/τετραγωνικό μέτρο) κάθε 3-4 ημέρες έδωσε ικανοποιητικά αποτελέσματα σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες τομάτας στη νοτιοανατολική Ισπανία. Περιοριστικό παράγοντα για τη δράση του συγκεκριμένου παρασιτοειδούς αποτελούν οι κλιματικές συνθήκες της περιοχής όπου πρόκειται να γίνει η απελευθέρωση.

Επιπλέον, για την αντιμετώπιση του εχθρού *Tuta absoluta* στην καλλιέργεια της τομάτας, υπάρχουν εγγεγραμμένα στον Εθνικό Κατάλογο Σκευασμάτων Φυτοπροστασίας Μακρο-οργανισμών, σκευάσματα μακρο-οργανισμών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε βιολογικές καλλιέργειες. Ο εν λόγω κατάλογος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ).

3) Χημική αντιμετώπιση

Η χημική αντιμετώπιση του *Tuta absoluta* θεωρείται δύσκολη, καθώς το συγκεκριμένο έντομο εμφανίζει υψηλή αναπαραγωγική ικανότητα, μικρή διάρκεια γενιάς, ενώ οι προνύμφες του διαβιούν στο εσωτερικό των φύλλων, βλαστών ή καρπών. Σημαντική για την καταπολέμηση του *Tuta absoluta* θεωρείται η εναλλαγή εντομοκτόνων με διαφορετικές δραστικές ουσίες και τρόπο δράσης, με σκοπό την αποφυγή εμφάνισης ανθεκτικών πληθυσμών του εντόμου. Σημειώνεται ότι, στη χώρα μας υπάρχουν διάφορα σκευάσματα που έχουν έγκριση κυκλοφορίας από το ΥΠΑΑΤ για την αντιμετώπιση του *Tuta absoluta*. Η χρήση των σκευασμάτων αυτών θα πρέπει να συνοδεύεται με την τήρηση των οδηγιών που αναγράφονται στην ετικέτα τους. Πρόσφατα έχει παρατηρηθεί στην περιοχή της Ιεράπετρας, εμφάνιση ανθεκτικών πληθυσμών του *Tuta absoluta* στην κατηγορία εντομοκτόνων των διαμιδίων (flubendiamide και chlorantraniliprole). Τα παραπάνω διαμιδία έχουν έγκριση στη χώρα μας για την αντιμετώπιση του *Tuta absoluta*.

Αναλυτικότερα, σχετικά με τα εγκεκριμένα από το ΥΠΑΑΤ χημικά σκευάσματα για την αντιμετώπιση του *Tuta absoluta*, σημειώνεται ότι από το 2009, η αρμόδια Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής αντέδρασε άμεσα, ζητώντας από τις εταιρείες φυτοπροστατευτικών προϊόντων να υποβάλουν σχετικές αιτήσεις, αρχικά για τη χορήγηση κατά παρέκκλιση αδειών και εν συνεχεία για τη χορήγηση οριστικών εγκρίσεων. Στις αρχές του 2010 χορηγήθηκαν οι πρώτες 11 κατά παρέκκλιση άδειες για 7 διαφορετικές δραστικές ουσίες. Κατά παρέκκλιση άδειες χορηγήθηκαν άλλες δύο φορές, τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο του 2010. Στη συνέχεια, ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες και χορηγήθηκαν οριστικές εγκρίσεις για την καταπολέμηση του εντόμου, ο αριθμός των οποίων αυξάνεται διαρκώς. Για την αντιμετώπιση του εχθρού *Tuta absoluta* στην καλλιέργεια της τομάτας (υπαίθριας και θερμοκηπίου) έχουν έγκριση, σύμφωνα με τη βάση δεδομένων του ΥΠΑΑΤ, συνολικά 35 σκευάσματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων (20 δραστικές ουσίες με διάφορους τρόπους δράσης).

Η ύπαρξη αυτών των πολλών και διαφορετικών λύσεων φυτοπροστασίας επιστημονικά κρίνεται επαρκής για την αντιμετώπιση του εντόμου, υπό την προϋπόθεση ορθής εφαρμογής, καθώς και της τήρησης από μεριάς των παραγωγών των αρχών της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/ΕΚ.

4) Παρακολούθηση των πληθυσμών του εντόμου και εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων

Η υιοθέτηση εναλλακτικών και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων φυτοπροστασίας, όπως η μέθοδος της σεξουαλικής σύγχυσης (mating disruption) ή αλλιώς «κομπούζιο», μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση του εχθρού, ως τμήμα προγράμματος ολοκληρωμένης διαχείρισης, εφόσον δεν τεκμηριώνεται πλήρως ότι η μέθοδος είναι αυτοδύναμη.

Ειδικότερα, η φερομόνη φύλου του εντόμου χρησιμοποιείται για την έγκαιρη ανίχνευση και την παρακολούθηση της πορείας των πληθυσμών του εντόμου, αλλά και ως μέσο αντιμετώπισής τους με την εφαρμογή της μεθόδου παρεμπόδισης σύζευξης (κομπούζιο). Η μέθοδος έχει αποδειχθεί αποτελεσματική σε κλειστού τύπου θερμοκήπια και θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα, ώστε να περιορίζεται η είσοδος γονιμοποιημένων θηλυκών στο θερμοκήπιο από τον περιβάλλοντα χώρο. Η μέθοδος πρέπει να εφαρμόζεται στο πλαίσιο προγράμματος ολοκληρωμένης διαχείρισης του εντόμου σε συνδυασμό με καλλιεργητικά μέτρα.

Στο πλαίσιο αυτό, ο ΕΛΓΟ-Δήμητρα/Τμήμα Αμπέλου Λαχανοκομίας, Ανθοκομίας και Φυτοπροστασίας, του Ινστιτούτου Ελιάς Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου, κατέθεσε στο ΥΠΑΑΤ μέσα στο 2019 πρόταση, ώστε να αναπτυχθεί και να υποστηριχθεί στην πράξη καινοτόμο πρόγραμμα ολοκληρωμένης διαχείρισης για την καλλιέργεια της τομάτας. Η πρόταση του ΕΛΓΟ-Δήμητρα με τίτλο: «Εφαρμογή προγράμματος ολοκληρωμένης διαχείρισης εχθρών στην καλλιέργεια θερμοκηπιακής τομάτας για την αντιμετώπιση του υπονομευτή της τομάτας *Tuta*

absoluta», στοχεύει στην υλοποίησή της σε συνεργασία με τοπικούς παραγωγικούς φορείς (Αγροτικός Σύλλογος Τυμπακίου του Δήμου Φαιστού και Αγροτικός Οπωροκηπευτικός-Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Τυμπακίου) στην περιοχή Τυμπάκι του Δήμου Φαιστού.

Περαιτέρω, αναφορικά με την ένταξη της τομάτας στις επιλέξιμες καλλιέργειες της δράσης 10.1.8 «Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτέρων (κοιμπούζιο)» του Μέτρου 10 «Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, σημειώνεται ότι η εν λόγω δράση αφορά αποκλειστικά τη χρήση φερομονικών σκευασμάτων μέσω των οποίων παρεμποδίζεται η σύζευξη των ακμαίων των μικρολεπιδοπτέρων-στόχων της δράσης, με σκοπό την ελαχιστοποίηση του πληθυσμού των επιβλαβών προνυμφών των εντόμων. Συγκεκριμένα, στις βασικές δεσμεύσεις της εγκεκριμένης δράσης 10.1.8 «Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτέρων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)» περιλαμβάνεται η αποκλειστική χρήση φερομονικών σκευασμάτων για τουλάχιστον τα 2 ή 3, κατά περίπτωση ομάδες καλλιέργειας, τελευταία έτη της πενταετούς διάρκειας εφαρμογής της δράσης. Κατά τα τελευταία αυτά έτη εφαρμογής της δράσης δηλαδή, απαγορεύεται η χρήση χημικών σκευασμάτων για την αντιμετώπιση των εχθρών-στόχων της δράσης. Από τον παραπάνω γενικό κανόνα της δράσης 10.1.8 δεν θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση η ενδεχόμενη αντιμετώπιση του Tuta Absoluta σε καλλιέργειες τομάτας. Ωστόσο, η αποκλειστική χρήση φερομονικών σκευασμάτων για την αντιμετώπιση του Tuta Absoluta στις καλλιέργειες τομάτας ενδεχομένως να μην συνιστά τη βέλτιστη λύση, καθώς σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα η αποτελεσματική αντιμετώπιση του εντόμου μπορεί να επιτευχθεί με συνδυασμό μεθόδων, όπως περιγράφονται παραπάνω.

Σημειώνεται ότι, η ένταξη μίας νέας δράσης στο Μέτρο 10 «Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 προϋποθέτει την εξασφάλιση του απαιτούμενου προϋπολογισμού και απαιτεί μια προεργασία, που αφορά στον σχεδιασμό της δράσης και τον υπολογισμό του ποσού ενίσχυσης. Βάσει του σχετικού θεσμικού πλαισίου, μπορεί να πραγματοποιηθεί μία τροποποίηση του Προγράμματος ανά έτος και η τρέχουσα τροποποίηση έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και βρίσκεται σε άτυπη διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Από τους παραπάνω περιορισμούς και προαπαιτούμενα του γεωργοπεριβαλλοντικού-κλιματικού Μέτρου του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 συνάγεται ότι, στην παρούσα χρονική στιγμή, κατά την οποία απαιτούνται άμεσα υλοποιήσιμα μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του καταστρεπτικού εχθρού της ντομάτας Tuta Absoluta, το συγκεκριμένο χρηματοδοτικό μέσο ενδεχομένως δεν ενδείκνυται, ενώ άλλα, πιο άμεσα προσβάσιμα και πιο κατάλληλα για την περίπτωση χρηματοδοτικά εργαλεία, αποτελούν ίσως καλύτερη λύση σε αυτό το φλέγον πρόβλημα.

Ωστόσο, στο πλαίσιο της προετοιμασίας της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, μία ολοκληρωμένη πρόταση αντιμετώπισης του συγκεκριμένου εντομολογικού εχθρού μπορεί, υπό προϋποθέσεις που σχετίζονται με τα προαναφερθέντα σημεία, να αποτελέσει τη βάση για τον σχεδιασμό μίας νέας δράσης στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών, κλιματικών και άλλων δεσμεύσεων.

Όσον αφορά σε θέματα αποζημιώσεων, σημειώνεται ότι σύμφωνα με το ν. 3877/2010 «Σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας» (Α' 160), στην ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. υπάγονται συγκεκριμένοι φυσικοί κίνδυνοι που μπορεί να προκαλέσουν άμεσες ζημιές στη φυτική παραγωγή και ειδικότερα: α) ο παγετός, β) το χαλάζι, γ) η ανεμοθύελλα, δ) η πλημμύρα, ε) ο καύσωνας και η ηλιακή ακτινοβολία, στ) το χιόνι, ζ) οι υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις, η) οι κίνδυνοι από τη θάλασσα, καθώς και οι ζημιές από αρκούδα, οι ζημιές από αγριογούρουνα στις περιοχές όπου προστατεύονται από τη συνθήκη RAMSAR, αλλά

και οι ζημιές που προκαλούνται από άγρια κουνέλια στη φυτική παραγωγή της νήσου Λήμνου.

Σε εφαρμογή των διατάξεων του προαναφερθέντος νόμου εκδόθηκε η αριθ. 157502/27-7-2011 ΚΥΑ (Β' 1668/27-07-2011) «Κανονισμός Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής για τον ΕΛ.Γ.Α.», όπως ισχύει σήμερα. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής καλύπτονται ασφαλιστικά και αποζημιώνονται από τον ΕΛ.Γ.Α. μόνο οι άμεσες ζημιές που προξενούνται στην ηρτημένη παραγωγή των καλλιεργειών, οι οποίες αποδεδειγμένα προκαλούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια που προαναφέρθηκαν (χαλάζι, καύσωνα κ.λπ.), στη φυτική παραγωγή της καλλιεργητικής περιόδου που συνέβηκε το ζημιογόνο αίτιο.

Επισημαίνεται ότι, δεν καλύπτονται οι ζημιές (π.χ. ασθένειες) που δευτερογενώς οφείλονται στα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, καθώς και οι ζημιές που προξενούνται από άλλα, εκτός από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, ανεξάρτητα αν αυτά προηγούνται, ακολουθούν ή συμβαίνουν ταυτόχρονα με τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια.

Κατόπιν τούτων, από τις επισημάνσεις που διενεργήθηκαν από τις υπηρεσίες του Υποκαταστήματος ΕΛ.Γ.Α. Ηρακλείου σε τοματοκαλλιέργειες, κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, διαπιστώθηκαν ζημιές από εντομολογικές προσβολές του εντόμου *Tuta absoluta*, οι οποίες όμως δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής του ΕΛ.Γ.Α. και ως εκ τούτου δεν αποζημιώνονται. Ωστόσο, όταν η προσβολή της τοματοκαλλιέργειας από το έντομο *Tuta absoluta*, δεν μπορεί να περιορισθεί με την εφαρμογή κατάλληλων εντομοκτόνων, στις περιπτώσεις δηλαδή που οι καιρικές συνθήκες είναι ευνοϊκές για ανάπτυξη επιδημίας και η καταπολέμηση του δύσκολη, η ζημιά μπορεί να ενταχθεί σε πρόγραμμα Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων

Συνεπώς, οι ζημιές από έντομα-ασθένειες θα μπορούσαν να ενταχθούν σε πρόγραμμα Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων (ΠΣΕΑ), όπου απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ζημιά να οφείλεται σε θεομηνίες ή δυσμενείς καιρικές συνθήκες, οι οποίες δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν, διότι δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα αντιμετώπισης. Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου να τεκμηριωθεί η σοβαρότητα των ζημιών, θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι οι προσβολές αυτές, έχουν αποκτήσει επιδημικό χαρακτήρα με αποτέλεσμα να πληγεί μια ευρύτερη περιοχή σε τέτοιο βαθμό, ώστε να υπάρχει αντίκτυπο στην οικονομία της.

Για τον σκοπό αυτόν έχει ορισθεί ένα κατώτατο όριο ζημιάς, πέρα από το οποίο θεωρείται ότι η συγκεκριμένη ζημιά μπορεί να ενταχθεί σε καθεστώς ενισχύσεων. Το κατώτατο αυτό όριο έχει καθοριστεί στο 30% των ομοειδών ειδών του νομού-ΠΕ, σε σχέση με τη μέση απόδοση των προηγούμενων τριών ετών, με βάση τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας, τα οποία συλλέγονται από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής τον επόμενο χρόνο της συγκομιδής και δίνονται στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΑΑΤ. Επιπλέον, πρέπει να αποδειχθεί ότι δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα αντιμετώπισης της προσβολής, όπως προαναφέρθηκε, στη συγκεκριμένη περίπτωση της προσβολής από το έντομο *Tuta absoluta*.

Σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό, επιπλέον θα πρέπει να ισχύουν και τα εξής:

- α) να τεκμηριώνεται επιστημονικά από επιτροπή, η οποία ορίζεται από το ΥΠΑΑΤ, ότι η απώλεια της παραγωγής είναι αποτέλεσμα μίας δυσμενούς καιρικής συνθήκης (απαραίτητη προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας),
- β) τα επίσημα μετεωρολογικά στοιχεία πρέπει να επιβεβαιώνουν τον χαρακτηρισμό των καιρικών συνθηκών ως δυσμενών,
- γ) να εγκριθεί η δαπάνη αντιστάθμισης των ζημιών από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και
- δ) να έχει ακολουθηθεί η σωστή καλλιεργητική τεχνική και να έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η ζημιά και η εξάπλωσή της.

Όσον αφορά στα θέματα χορήγησης κρατικών ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (*de minimis*) σημειώνεται ότι, αυτά ρυθμίζονται από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ.

1408/2013 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 316/2019 της Επιτροπής, ως εξής:

1. Το σωρευτικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών, δεν δύναται να υπερβαίνει το εθνικό ανώτατο όριο που καθορίζεται στο Παράρτημα Ι του εν λόγω Κανονισμού και ανέρχεται σε 134.272.042€ και κατά παρέκκλιση σε 161.126.460€ σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού.
2. Το ύψος ενίσχυσης ανά ενιαία επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 20.000 € και κατά παρέκκλιση το ποσό των 25.000 € σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών.
3. Θεσπίζεται η, προς το παρόν προαιρετική, δημιουργία και χρήση κεντρικού μητρώου εκ μέρους των Κρατών-Μελών προς επαλήθευση της μη υπέρβασης των ατομικών και εθνικών ανώτατων ορίων που ισχύουν για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας. Επισημαίνεται ότι, η δημιουργία του εν λόγω μητρώου είναι υποχρεωτική για όσα Κράτη-Μέλη επιλέξουν υψηλότερο ατομικό και εθνικό ανώτατο όριο ενίσχυσης.
4. Η περίοδος ισχύος του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1408/2013 παρατείνεται μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2027.

Κατά τα λοιπά, για το πλαίσιο χορήγησης κρατικών ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis) σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1408/2013, απαιτούνται:

- α) η ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την αναγνώριση της ανάγκης χορήγησης της εν λόγω ενίσχυσης και
- β) ο υπολογισμός του συνολικού ποσού που θα χορηγηθεί.

Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι, το εν λόγω θέμα έχει συζητηθεί στη Βουλή στις 3-10-2019, με αφορμή τη με αριθμό 271/8-8-2019 Ερώτηση του Βουλευτή Β. Κεγκέρογλου και στα Πρακτικά Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής υπάρχει η σχετική απάντηση του κ. Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Βουλευτή κ. Π. Πολάκη
2. Βουλευτή κ. Σ. Αραχωβίτη
3. Βουλευτή κ. Σ. Βαρδάκη
4. Βουλευτή κ. Ν. Ηγουμενίδη
5. Βουλευτή κ. Ε. Θραψανιώτη
6. Βουλευτή κ. Χ. Μαμουλάκη
7. Βουλευτή κ. Α. Ξανθό